

Tundrasinisiipi

Högnordisk blåvinge

Plebeius glandon ssp. *aquilo* (*Agriades* g. ssp. *a.*)

Luontodirektiivin laji (liite II)
ALP suojelutaso suotuisa

Koodi: 1930

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Tundrasinisiipi on pieni päiväperhonen, jonka etusiipin kärkiväli on 22–25 mm. Koiraalla siipien yläpinnat ovat sinisenharmahtavat, ja naaraalla ruskeanharmahtavat. Kummallakin sukupuolella on selvä keskitäplä etusiivissä. Siipien alapinnat ovat vaaleanharmaat, ja niitä kirjovat pienet mustat pisteet, vaaleat laikut sekä takasiipien sameanoranssit alueet. Suomessa tundrasinisiiven esiintymisalueella ei elä muita sinisiipilajeja.

Elinympäristö ja levinneisyys

Tundrasinisiiven esiintymispaikkoja tunnetaan Suomesta kolme: Saana, Malla ja Pumbovarri. Lajin löytöpaikat ovat jyrkähköt ja kivisiä tunturirinteitä, joilla kasvaa sinirikkoa (*Saxifraga oppositifolia*) ja kultarikkoa (*S. aizoides*), jotka ovat tundrasinisiiven toukan ravintokasveja. Esiintymisalueella on voimakas kalkkivaikutus, ja maanpinta on vain osittain kasvillisuuden peittämää. Aikuiset perhoset lentävät rakkakivikoiden yläpuolella yleensä vain 10–20 cm korkeudella ja laskeutuvat usein lepäämään aurinkoon. Tundrasinisiipi voidaan havaita vain hyvällä säällä aurinon paistaessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Saanan esiintymän runsaudessa ei ole havaittu muutoksia, vaikka tundrasinisiipeä on talletettu runsaasti kokoelmiin, ja porot ovat ylilaiduntaneet Käsivarren tuntureilla. Sääolojen vuoksi vaihtelu havaintojen määrässä vuosien välillä on ollut jatkuvasti suurta. Saanan esiintymisalue on luonnonsuojelualueella, Mallan esiintymispaikka luonnonpuistossa ja Pumbovarrin

esiintymä Käsivarren erämaa-alueella. Vielä tuntemattomat mahdolliset esiintymispaikat löytyvät Käsivarren erämaa-alueelta. Tundrasinisiiven säilymistä uhkatekijöitä ovat erittäin suppeat esiintymisalueet, sopivien elinympäristöjen vähäinen määrä sekä porojen aiheuttama ylilaidunnus. Tosin lajin populaation kokoon Saanalla ei näyttänyt vaikuttavan vakava porojen ylilaidunnustilanne 1980-luvun lopussa sekä 1990-luvun alussa.

Hoitosuositukset

Tundrasinisiiven suojelutason säilymistä suotuisana voidaan edistää säätelemällä esiintymisalueiden porojen määrää sääntelystä siten, ettei pahoja ylilaidunnustilanteita pääse syntymään. Turisteja tulisi tiedottaa alueiden liikkumisrajoituksista nykyistä paremmin, vaikka esiintymisalueet sijaitsevatkin rauhoitetulla alueella.

Lähteet

- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio H. & Ojalainen P. 1990. Suomen päiväperhoset. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S. 160–161.
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.
- Välimäki, P., Männistö, K. & Kaitila, J. 2011. Katsaus Enontekiön uhanalaiseihin tunturiperhoslajeihin ja tunturiperhosseuran esiintymisaluehavaintoihin vuosina 2008–2011. Baptria 36: 70-90.